

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Középkori várak Közép-Európában

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Történelem
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Történelem, Művészettörténet
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Középkori várak Közép-Európában				A tantárgy kódja		HLM 1230			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Pakó Klára egyetemi adjunktus								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			–								
2.4. Tanulmányi év		II	2.5. Félév		4	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		Alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	–
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	24	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	–
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					33
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					35
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					6
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszáma					74
3.8. A félév összóraszáma					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	–
4.2. Kompetenciabeli	–

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Internetkapcsolat, videoprojektor vagy okostábla.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	–

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- A történeti múlttra vonatkozó források feltárása - A szakmai ismeretek szóbeli és írásbeli bemutatása a képzés nyelvén és legalább egy nemzetközi nyelven
Transzverzális kompetenciák	- A szakmai feladatok precíz és alapos teljesítése hatékonyan, határidőre, a tudományos kutatás etikai elveinek betartásával, az idézési szabályok következetes alkalmazásával és a plágium elutasításával. - A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A középkori Európa katonai építészetére és anyagi kultúrájára vonatkozó meghatározások, elméleti fogalmak és gyakorlati megközelítések megértése és megfelelő alkalmazása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- A résztvevők sajátítsák el a szakterület sajátos terminológiáját, valamint szintetizálni tudják a középkori várak megjelenésének és fejlődésének körülményeit Közép Európában. - A középkori várak szerkezetére, építészeti részleteire, berendezésére, szerkezetére és működésére vonatkozó alapvető ismeretek elsajátítása.

8. A tantárgy tartalma

Előadás		Megjegyzések
1. Bevezető: a szakterminológia tisztázása, a középkori várak kutatásának módszerei	Előadás, megbeszélés	
2. Kutatástörténeti vázlat	Előadás, megbeszélés	
3. Föld és sáncok	Előadás, megbeszélés	
4. A lakótoronyok építésze	Előadás, megbeszélés	
5. A lovagrendek építésze	Előadás, megbeszélés	
6. Királyi várak és rezidenciák	Előadás, megbeszélés	
7. Középkori nemesi rezidenciák	Előadás, megbeszélés	
8. Városi erődítmények	Előadás, megbeszélés	
9. Várostromok és várvédelem	Előadás, megbeszélés	
10. Mindennapi élet a várfalakon belül	Előadás, megbeszélés	
11. Középkori várak újralfedezése a <i>gothic revival</i> és a historizmus ideológiája	Előadás, megbeszélés	
12. Középkori várak műemléki védelme és revitalizációja napjainkban - esettanulmányok	Előadás, megbeszélés	

Könyvészet

Benkő Elek – Orosz Krisztina (red.), *In medio Regni Hungariae. Régészeti, művészettörténeti és történeti kutatások „az ország közepén”*, Budapest, 2015.

Boas, Adrian J., *Domestic settings : sources on domestic architecture and day-to-day activities in the Crusader states*, Brill, 2010.

Buzás Gergely et al.: *Medium Regni. Középkori magyar királyi székhelyek*, Budapest. 1996/2004.

Coldstream, Nicola (ed.), *Medieval architecture*, Oxford Univ. Press, 2002.

Corbeil, Jean-Claude – Archambault, Ariane, *The Macmillan Visual Dictionary*, Harlow, 1992. ARCHITECTURE

Coulson, Charles, *Castles in Medieval Society. Fortresses in England, France, and Ireland in the Central Middle Ages*, Oxford University Press, 2004.

Creighton, Oliver H.(ed.), *Early European castles: aristocracy and authority, AD 800-1200*, London, Bloomsbury Academic, 2013.

Fabini, Hermann, *Atlas der siebenbürgisch-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen. I*, Hermannstadt – Heidelberg, 2002.

Koch, Wilfried, *Építészeti stílusok*, Budapest, 1997.

Molnár Albert – Németh Lajos – Voit Pál (red.), *Művészettörténeti ABC*, Budapest, 1961.

Mordovin Maxim, *A várszervezet kialakulása a középkori Magyarországon, Csehországban és Lengyelországban a 10–12. században*, Budapest, 2016.

Müller, Werner-Vogel, Günther, *Építőművészet. (SH Atlasz)*, Budapest, 1993.

Piana, Mathias – Carlsson, Christer, *Archaeology and Architecture of the Military Orders. New Studies*, Routledge, 2014.

Rusu, A. A., *Castelarea carpatică. Fortificații și cetăți din Transilvania și teritoriile învecinate (sec. XIII-XIV.)*, Cluj-Napoca, 2005.

Simpson, W. Douglas, *Exploring Castles*, Routledge, 1957.

Stephenson, Charles – Boyle, David (ed.), *Castles: a history of fortified structures; ancient, medieval & modern*, New York, St. Martin's Griffin, 2011.

Townshend, Dale, *Gothic Antiquity: History, Romance, and the Architectural Imagination, 1760–1840*, Oxford University Press, 2019.

Tyack, Geoffrey, *The Making of Our Urban Landscape*, Cambridge University Press, 2022.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A kurzus tematikáját és könyvészetét hadi építészeti és anyagi kultúratörténeti kutatások legfrissebb megközelítései alapján válogattuk össze.
- A javasolt megközelítés a történeti és kortárs jelenségek kapcsolatára összpontosít, külön hangsúlyozva a ezen műemlékek modern hasznosításának lehetőségeit

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A szaknyelv és a téma sajátos ismeretanyagának elsajátítása, valamint ezek szóbeli és írásbeli bemutatásának képessége.	Órai tevékenység Írásbeli vizsga	30% 70%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Min. 5-ös jegy az írásbeli vizsgán.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. 04. 12.

Előadás felelőse:
Dr, Pakó Klára adjunktus

Szeminárium felelőse:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

2025.04.30.

Intézetigazgató:

DR. Nagy Róbert Miklós docens